Št. 279 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) [illegible] v Trstu, v petek 21. novembra 1924. Posamezna številka 20 cent. Letnik XILX

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. [illegible] Uredništvo: ulica [illegible] Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se [illegible] pošiljajo uredništvu. [illegible] pisma se ne sprejemajo, rokopisi se n[illegible] — Odgovorni urednik Prof. F. Peric. — Lastnik tiskarna Edinost. — Tisk tiskarne Edinost. [illegible] znaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.—, [illegible] L 32.— in celo leto [illegible]. Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

[illegible]icejska knjižnica LJUBLJANA – Jugosl[illegible]

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Poglavje o obljubah in dejanjih

Dne 11. novembra so priredili Nemci Poadižja zborovanje zaupnikov ob ogromni udeležbi iz vse pokrajine. Resolucija, enoglasno sprejeta na tem shodu, ugotavlja uvodoma, kako je vlada pred letom dni odpravila vse nemške ljudske in srednje šole in celo tudi otroška zavetišča ter jih nadomestila z italijanskimi šolami in zavodi. Ta napad na naš narodni obstanek — pravi resolucija dalje — je ogrožal tudi vse podlage naše visoko razvite naobrazbe, pridobljene z delom stoletij. Brezuspešna so bila vsa posredovanja poslancev, vse prošnje občinskih zastopov in nemških mater in to pri najvišjih uradnikih države in celo tudi pri članih kraljeve hiše — da bi se ohranilo nemško šolstvo. Zakon je ostal v veljavi, a njegovo izvajanje v tem enem letu je opravičilo najhujše bojazni. Zadonel je po vsej deželi silen glas tožbe in skrbi radi bodočnosti naše dece. Splošno je prepričanje, da po tej poti pride mladina **do popolne duševne zakrnelosti in obnemoglosti v boju za obstanek.**

Dalje pravi resolucija: Mesto da bi poslušali naše prošnje in nauke izkustva nam napovedujejo še ostrejše izvajanje zakona in vedno jasnejši postaja njegov značaj kot sredstvo za zatiranje našega jezika, kar se priznava celo naravnost odkrito. **S tem se krši celo tista najmanjša mera pravic, ki je zajamčena manjšinam skoro v vseh evropskih državah in ki se je, in to ne enkrat, obljubljala tudi nam najslovesneje od strani zastopnikov italijanske vlade!**

Kot primer omenja resolucija manifest prvega poveljnika zasedbenih čet in prvega guvernerja v Poadižju, generala Pecori-Giraldi, z dne 18. novembra 1918. V tem manifestu je bilo rečeno na naslov poadiških Nemcev: «**Italija, veliki, enotni in ujedinjeni narod, v katerem vlada popolna svoboda misli in besede, hoče priznati sodržavljanom drugega jezika ohranitev lastnih šol, lastnih naprav in društev!**»

Nadalje je bilo rečeno v manifestu: «**Občine nemškega jezika bodo mogle imeti nemške ljudske šole in vsem že obstoječim zasebnim in verskim šolam bo dovoljeno, da si pridrže nemški učni jezik!**»

V nadaljevanju opozarja proglas na besede zastopnika Italije na mirovni konferenci, kjer je obljubil: «**Napram državljanom nemške narodnosti z ozirom na njih jezik, kulturo in gospodarske interese se bo zasledovala liberalna politika v široki meri!**» Senator **Tittoni**, delegat Italije na mirovni konferenci, je dne **27. septembra 1919.** sporočil v seji zbornice, da Italija, kot velesila sicer ni sprejela nikake formalne obveze v zaščito jezika, vere, kulture, šole in svobodnega uveljavljanja, «**da pa obstoji velika moralna dolžnost za to radi liberalnih tradicij, ki so slava in prednost Italije!** Ljudstva druge narodnosti, ki se združijo z nami, naj vedo, **da je pri nas povsem izključena misel na kako zatiranje in raznarodovanje, da se bo spoštoval njih jezik in njih kulturne naprave ter da bodo imeli njih upravni uradniki vse pravice naše liberalne in demokratične zakonodaje!**»

Proglas opozarja vlado na izvajanja **Luzzattija,** poročevalca o mirovnih pogodbah v parlamentu, ki je izjavil: «Ne glede na potrebne odredbe za militarično varnost države, se morajo Nemci čutiti svobodne **in neovirane pri izvajanju svojih kulturnih in verskih potreb, v upravnem in gospodarskem življenju, ker le tako bo sledila Italija tradicijam starih Rimljanov!**»

Zbor nemških zaupnikov protestira vnovič proti kršenju elementarnih temeljnih pravic manjšin, kakor se kaže v zatiranju šolstva. Izjavlja, da se ta poizkus narodnega uničenja izjalovi na enodušni in neomajni volji ljudstva, da si ohrani svoj jezik, svojo kulturo in svojo narodno bistvenost. Boj, ki se bije proti nam, napravlja to voljo še bolj neupogljivo in neomajno. Izjavlja, da nemško ljudstvo ne odneha nikdar od te svoje zahteve. Pripoznavajoč, da je koristno tudi učenje italijanskega jezika, naglaša resolucija, da le materin jezik tvori podlago pouka ter da se mora vzpostaviti nemška šola. Končno opozarja prebivalstvo najnujnejše, naj se zaveda vsekdar hudih nevarnosti za bodočnost in obstanek nemških otrok, ki jih donaša zatiranje nemškega šolstva! Naj se zaveda junaških bojev, ki so jih zmagovito bile druge manjšine za najsvetejšo dobrino, šolo, in za bodočnost mladine. Naj se ne straši nobenih žrtev in nobenega dela, da nadomesti otrokom na pouku in naobrazbi, kar jim odreka država!

Odločna in rezka beseda v tem sklepu nemških zastopnikov je ponosen dokaz, da je poglavje o obljubah in dejanjih neizčrpno in da se ne umakne z dnevnega reda vse dotlej, dokler ne bodo dejanja v skladu z obljubami. Šola in naobrazba sta najsvetejša dobrina naroda — pravi nemška resolucija tisočkrat upravičeno. Za obrazbo te svetinje ne sme biti tudi naši slovanski manjšini nobena cena previsoka in noben trud prevelik. Zaključujemo z besedami poslanca dr. Tinzla na zborovanju nemških zaupnikov: «Anglija si je takoj pridobila naklonjenost podjarmljenih Burov. Zakaj? Ker jim ni dala občutiti tuje gospodstvo! **Le tako se more vzbujati državi zvesto mišljenje!** S sredstvi, ki se uporabljajo proti nam, se ustvarja le analfabetstvo in ogorčenje! Če sami ne obupamo nad sabo, nismo izgubljeni, toda žrtve moramo doprinašati! Zaupniki naj raznesejo to misel po vsej deželi.

Poslanska zbornica

Oster nastop giolittijevcev proti sedanji vladi

Poslanec Soleri o notranji politiki

RIM, 20. Na današnji seji je poslanska zbornica nadaljevala razpravo o notranji politiki. Po odobritvi zapisnika je vlada odgovorila na razna vprašanja posameznih poslancev. Občo pozornost je vzbudil odgovor pravosodnega ministra on. Oviglio na vprašanje poslanca Morellija glede zadeve sodnika Occhiutija, kateremu je bila poverjena preiskava napada na on. Amendolo v Rimu. (Opozicijski listi so objavili vest, da je vlada poslala preiskovalnega sodnika Occhiutija na dopust samo da je med tem časom lahko poverila preiskavo drugemu sodniku, ki je simpatiziral s fašisti; ta okolnost bi pač po mnenju opozicije zelo vplivala na izid preiskave. Tudi bojevniki so takrat protestirali proti vmešavanju vlade v sodnijske zadeve. Prip. ur.) Minister Oviglio pojasni, da je bil sestavljen spored dopustov že 31. maja; ker je bilo že takrat znano, da pojde Occhiuto na dopust, mu je bila poverjena le sumarična preiskava in je bil za formalno preiskavo določen sodnik Sannia. Proti Occhiutiju ni nikdo postopal; vlada nima pravice poklicati ga z dopusta, do katerega mu daje pravico zakon. On. Morelli se zadovolji z odgovorom ter omeni, da je hotel le izzvati odgovor, da se tako pomiri javnost.

Poslanec David povdarja pri nadaljevanju razprave o notranji politiki, da je bila potrebna fašistovska revolucija. Glede opozicije trdi, da jo vodi on. Giolitti, ki je bil nasprotnik vojne, medtem je on. Salandra, ki je napovedal vojno, s fašizmom in daje tako čudovit zgled zvestobe do domovine. Dalje hoče ovreči trditev, da je vlada razpustila preveč občinskih svetov; 1400 (!) razpuščenih svetov je pač malo proti 10.000 občinam! On. Salvi hvali sedanjo vlado na zdravstvenem polju.

Nato je on. Locatelli, kot zrakoplovec v daljšem govoru zahteval, da vlada posveti čim večjo skrb za razširjenje zrakoplovstva.

Ko vstane Giolittijev pristaš neodvisni liberalec Soleri, nastane v zbornici velika pozornost. Soleri predloži naslednji dnevni red: Zbornica ne odobrava notranje politike vlade. Nato izjavi, da bo v glavnih potezah navedel vzroke, ki so neodvisne liberalce dovedli do tega, da glasujejo proti notranji politiki vlade. Dasi je o tem že govoril dovolj jasno on. Giolitti, hoče Soleri opozoriti predvsem na vladne obljube za časa volitev; tem obljubam pa je sledilo ukinjenje tiskovne svobode. Kljub vsemu prizadevanju se notranjemu ministru ni posrečilo pomiriti duhov in vzpostaviti red v državi. Vlada se je prepozno zavedla, da grozi državi žitna kriza. Njeni ukrepi so prišli prepozno. Do pohoda nad Rim se je fašizem trudil, da pridobi javno mnenje zase, po pohodu pa skuša na vse načine vplivati na javnost, da zgubi vsako zaupanje v fašizem. Fašizem si je do danes sicer ohranil svoje orožje, a zgubil je mnogo duhov. Radi tega se bojijo prefekti razpisati volitve v pokrajinske in občinske odbore. Fašizem se je polastil oblasti z izjavo, da hoče zatreti nasilnost, danes je fašizem sicer zatrl boljševiško nasilnost, a je pri tem ostal sam nasilen. (Mrmranje in medklici.) Kako naj notranji minister prepreči nasilja, ako ministrski predsednik s svojimi govori podžiga politične strasti svojih pristašev. (Pripombe.) Giolittijevi pristaši ne bodo glasovali za vlado, predvsem radi tega, ker je vlada ukinila javne svoboščine. In sicer: svobodo tiska, zborovanja, občinskih avtonomij in celò svobodo dela. Italijanski narod se nikakor ne more sprijazniti z ukinjenjem svoboščin v zameno nekega gotovega materijalnega prospeha, ki pa je danes resno ogrožen od draginje in slabe valute.

Ob zaključku je govoril še on. De Marsico o državnem svetu.

Sestanek zastopnikov italijanskih konsumnih zavodov

RIM, 20. Danes so se sestali v Rimu zastopniki večjih italijanskih konsumnih zavodov, da proučijo primerna sredstva za borbo proti draginji.

Vlada hoče „delati" z zbornico

Zbornica se ne razpusti

RIM, 20. Agencija Stefani poroča: Vest o predčasni zatvoritvi zbornice, ki so jo priobčili nekateri listi, je popolnoma neresnična. Vlada ni sklenila prekiniti zasedanje zbornice niti med zasedanjem sveta društva narodov. Program o delovanju zbornice, ki je bil predložen, hoče vlada izvesti do konca.

Iz poročila uradne «Stefani» je razvidno, da vlada ne misli niti na prekinjenje zasedanja, kaj šele na razpust zbornice. Po mnenju vlade zbornica izvrstno posluje; Mussolini sam je rekel v zbornici, da je bila malo kdaj razprava o zunanji politiki tako temeljita kakor ravno zadnja!

«Tribuna», ki ob vsaki priliki poudarja, da so volitve edini izhod iz sedanje krize, je torej zaenkrat preoptimistična. Volitev si niti ne želi opozicija, ker se boji, da bi bile še hujše kakor zadnje. «Tribuna» meni, da bi zbornica lahko odobrila reformo sedanjega volilnega zakona, nakar naj bi se vršile volitve. Sicer bodo opozicijski poslanci prej ali slej odstopili.

«Giornale d'Italia» zopet pobija tezo, da ne bo mogoče najti naslednika Mussoliniju. To je še edini strah, ki drži sedanjo vlado pokonci; radi tega fašistovski tisk toliko bolj širi to domnevo. Tudi z boljševizmom strašijo fašisti; toda bodoči vladi pač ne bo težko zadušiti vsako ugibanje, ako bo le znala čuvati svojo autoriteto pred vsemi. Izgovor, da sedanja opozicija ne more dati močne trajne vlade, ne drži. Danes je pač jasno, da hoče država vlado centruma (sredine), ki bi vzpostavila spoštovanje ustave in zakona. Vlado centruma «Giornale d'Italia» pledira že delj časa, vse od onega razgovora med ravnateljem tega lista Vettorijem in Mussolinijem, ki je pokazal, da je sporazum med Mussolinijem in liberalci nemogoč.

«Giornale d'Italia» je mnenja, da bi se v sedanji zbornici sami dala ustvariti koalicija, ki bi vzdržala prvi naval po odstopu fašizma. Ako pa bi se to ne posrečilo ostaja kralju še vedno možnost, da razpusti zbornico in razpiše volitve. Taka rešitev je priporočljiva posebno v času, ko duh zbornice ne odgovarja več novemu razpoloženju naroda, ko je zbornica torej zastarela.

Dalje piše list dobesedno: Osamljenje fašizma se stalno veča: odcepljenje fašizma od velike duše države je dovršeno dejstvo. Razkrajanje (vladne parlamentarne) večine zelo napreduje: sestav vlade je podminiran. Ničesar ni več solidnega in trdnega: danes se (fašisti) zatekajo k pritisku, intrigam in «bluffu». Največji «bluff» obstoji v onem strahu, ki bi ga lahko imenovali «strah, kaj se zgodi potem».

Seja senata

Imenovanje novih senatov

RIM, 20. Danes ob 15. se je pričela pod predsedstvom Tommaso Tittoni-ja seja senata. Tajnik senatne zbornice prečita zapisnik zadnje seje. Zapisnik se odobri. Finančni minister de Stefani predloži proračun ministrstva za zunanje zadeve za poslovno dobo 1924—25 in odgovarja na vprašanje sen. Frola, ki hoče znati, če namerava finančni minister spopolniti davčne odredbe in sistem postopanja pri ugotavljanju dohodninskega davka.

Državni tajnik za promet Panunzio odgovarja na vprašanje sen. Garofalo o dnevnih nesrečah, ki se dogajajo na železniških prehodih. Panunzio pravi, da se je železniška uprava v tem slučaju vedno držala varnostnih odredb tehničnega značaja, katere ji je nasvetoval osredni urad senata, in pregledala vse železniške prehode, posebno pa one, kjer je dana možnost, da se pripetijo nesreče. Vsled pregleda storjenih varnostnih odredb se je število nezgod na železniških prehodih znatno zmanjšalo in je napram številu nesreč, ki se dogajajo na važnih prometnih ulicah velikih mest, neznatno.

Sen. Campaella, Imperiali, Inghilleri in Polaco predložijo poročilo glede imenovanja novi senatorjev. Za senatorje so imenovani: Gaetano Falconi, Luigi Girolamo Marcello, Alberto Marghieri, Giovanni Raineri in Luigi Simonetta. Seja se je zaključila ob 18. Jutri ob 15. se vrši javna seja.

Predsednik Masaryk zaključuje svoje vojne spomine

Delo izide pod naslovom «Svetovna revolucija»

PRAGA, 20. Predsednik Masaryk zaključuje v Lany-ju pri Pragi svoje zgodovinske spomine, ki jih je pričel pisati takoj po prevratu. V teh spominih opisuje Masaryk svoje politično delovanje od početka svetovne vojne v l. 1914 do decembra 1920, ko se je po dolgem bivanju v inozemstvu povrnil na Čehoslovaško kot prvi predsednik republike. Ker je Masaryk za časa svetovne vojne prišel v stike z mnogimi odličnimi evropskimi in izven evropskimi državniki, posebno pa z Wilsonom, pričakuje evropska javnost z velikim zanimanjem Masarykove memoare. Sodeč po nekaterih kratkih izvlečkih, ki so bili objavljeni v čeških listih, bodo imeli predsednikovi zapiski veliko zgodovinsko dokumentarno vrednost. Delo izide v založbi praške tiskarne «Orbis» in legijonarske knjigarne «Čin» pod naslovom «Svetovna revolucija».

Mesto Lipto-St. Miklosz prekrščeno v Masarykov

PRAGA, 20. Občinsko zastopstvo slovaškega mesta Lipto-St. Miklosz je na predlog občinskega zastopnika Jana Krivosa sklenilo, da nosi imenovano mestò v bodoče ime Masarykov in to iz hvaležnosti napram osvoboditelju Slovakov. Masarykov je eno najlepših in najodličnejših mest v Slovaški; igralo je v narodni zgodovini Slovakov važno ulogo. Tukaj so Avstrijci l. 1713 obesili slovaškega narodnega junaka Janošika, čigar tradicija se je med Slovaki ohranila do danes.

Grški listi o odpovedi pogodbe s strani Jugoslavije

ATENE, 20. Tukajšnji listi razpravljajo o odpovedi pogodbe z Grčijo strani Jugoslavije. Metaxas je izjavil novinarjem, da o zadevi ne more zaenkrat podati točnejših pojasnil, ker je to vprašanje zelo delikatno in ker nima še v rokah nikakih tozadevnih uradnih dokumentov.

Portugalska vlada podala ostavko

LIZABONA, 20. Včeraj je zbornica podala vladi nezaupnico s 46 glasovi proti 43. Danes bo ministrski predsednik pojasnil predsedniku republike razloge, ki so povzročili imenovani sklep. Vlada je podala ostavko.

Volilna taktika nacijonalnega bloka

Skupen nastop v Sloveniji, Hrvatski, Dalmaciji, Vojvodini in Bosni

BEOGRAD, 20. Včeraj dopoldne so se v predsedništvu vlade sestali člani ožjega izvršilnega odbora radikalne stranke gg. Pašić, Trifković in Jovanović ter delegati samostojnih demokratov gg. Pribičević, Žerjav in Wilder. Na seji, ki je trajala do 1. popoldne so nadaljevali ter zaključili razgovore o definitivnem volilnem sporazumu med obema grupama narodnega bloka. Sklenjeno je bilo:

«Radikalna in samostojna demokratska stranka skupno nastopite pri volitvah. Med šefi obeh strank je bil glede načina enotnega nastopa dosežen definitivni sporazum. Vzajemno je bilo sestavljeno navodilo na vse okrožne odbore obeh strank, ki se obveščajo o zaključku šefov narodnega bloka ter pozivajo, da v roku petih dni sporočijo svoje predloge glede enotnega nastopa narodnega bloka v svojem okrožju, odnosno javijo že dosežene sporazume. Sporna vprašanja, ki bi se pojavila v pogajanjih med okrožnimi odbori se imajo predložiti zgoraj označenemu komiteju šefov narodnega bloka v končnoveljavno rešitev.»

Glede podrobnosti enotnega nastopa narodnega bloka je po informacijah smatrati sledeče za dogovorjeno:

V Srbiji nastopita obe stranki vsaka s svojimi posebnimi listami. Samostojni demokrati bodo v vseh okrožjih postavili svoje kandidature proti Davidovićevcem.

Za vse ostale pokrajine velja, da se načelno postavljajo enotne kandidatne liste narodnega bloka, torej v Hrvatski, Sloveniji, Dalmaciji, Vojvodini in Bosni. Le kjer bi lokalne razmere kazale, da bi paralelni nastop obeh strank bil za končni uspeh narodnega bloka koristnejši, bodo posebne liste.

V politični javnosti je vzbudil sklep šefov narodnega bloka veliko pozornost ter se mu pripisuje največji pomen.

Radić v boju proti svojim zaveznikom

HRSS zavrnila vsak volilni sporazum z nerepublikanskimi strankami in postavi lastne kandidate

ZAGREB, 20. Že iz objavljenega poročila širšega bloka je bilo razvidno, da nastopijo stranke širšega bloka popolnoma samostojno, vsaka zase, pri volitvah. Zakaj ni prišlo do sporazuma med načelniki federalističnega bloka, zelo lepo in za sedanje razmere zelo značilno pojasnjuje Radić sam v članku, ki ga je objavil njegov list «Slobodni dom» pod naslovom «Volilna obvestila za vse organizacije in pristaše HRSS». To so najkompetentnejše izjave, ki fatalno ilustrirajo volilno slogo in šanse sporazumašev.

Radić piše:

«V Dalmaciji ne bo HRSS vodila nikakih pogajanj in sporazumov z nobeno gosposko skupino ali stranko. Tudi z zemljoradniki se v Dalmaciji ne bomo pogovarjali o volitvah, ker je njihovo vodstvo docela gosposko in niti malo republikansko. Za Južno Dalmacijo, ki voli 10 poslancev, bo nosilec liste dosedanji splitski poslanec inž. Košutić (Radićev zet), za severno Dalmacijo pa Pavle Radić (Radićev nečak).

V Bosni muslimani povsod izprašujejo organizirane pristaše HRSS, ali gre Spaho z Radićem in ali je isto, glasovati za Spaha kakor za Radića. Na to vprašanje je treba povsod odgovoriti, da stvar ni ista, ker Spaho ni niti za republiko, niti za seljaške pravice. Blazno in strahopetno je namreč da se organizacija muslimanov nezove hrvatska nego jugoslovenska! Ne more torej biti nikakega posebnega volilnega sporazuma z JMO (muslimani). Zato vseeno ni treba nikakega sovraštva napram tej organizaciji, ker je Spaho pošten in izobražen politik. Toda ker so za vso bodočnost Bosne in Hercegovine te volitve odločilne, je potrebno, da seljaški republikanci tu dobijo absolutno ali vsaj relativno večino. Ako bodo tudi muslimani, ki so v duši vsi republikanci, po večini glasovali za HRSS, tedaj bo ta imela nad 20 poslancev, JMO po 10. Skupno jih bo nad 30 (od 48) in v tem slučaju bo i Hrvatstvu i Islamu i seljaškemu narodu v Bosni in Hercegovini zasigurana popolna ravnopravnost in svoboda...

V Banatu, Bački in Baranji je nad 120 tisoč Bunjevcev in Šokcev, ki so Hrvati. Doslej so glasovali večinoma za svojo popovsko stranko in so leta 1920. izvolili štiri, 1923. pa tri poslance, ki so bili mnogo bolj popovci kakor Hrvati in so zato tudi stopili v klerikalni ali popovski klub dr. Korošca. To so storili največ iz bojazljivosti, ker so mislili, da bodo na vladi ali vsaj blizu nje. Tokrat pa se bo po predlogu organizacije HRSS v subotiški županiji izpolnila želja tamošnjega seljaštva, da tudi v Vojvodini pride škatlja HRSS. V subotiški županiji bodo vsi nosilci i seljaške i republikanske liste prvaki HRSS iz Hrvatske. Kandidati bodo sami preizkušeni republikanci volilnega sporazuma z nobeno gosposko monarhistično stranko. Za HRSS bodo gotovo glasovali vsi Hrvati, Slovaki, Rusini in Rumuni, velik del Madžarov in Nemcev in vsi Srbi republikanci, ki jih je v Vojvodini več, kakor se misli.

S Slovensko ljudsko stranko, ki jo vodi dr. Korošec, ne bo nikakega volilnega sporazuma, ker ta stranka ni republikanska!» Tako proti koncu poudarja Radić glede svojega zaveznika. «...toda od strani HRSS ne bo proti SLS nikake volilne borbe niti kakih volilnih napadov... Dr. Korošec kot umen politik vrlo dobro ve, da pet, šest, ali deset slovenskih republikancev ne bo njemu prav nič škodovalo, temveč le še bolj ojačalo položaj in dvignilo ugled i v Beogradu i v zunanjem svetu.»

Glede Črne gore in Srbije ne napoveduje ničesar, češ da noče škodovati Ljubi Davidoviću. Koliko velja Radićevo zavezništvo, se vidi iz tega, da namerava v Hercegovini, kjer hrvatski katoličani računajo na edin pomembnejši uspeh, sam nositi listo, da tudi tam iztrebi katoliške poslance, kakor drugod pometa s svojimi zavezniki.

Težkoče pri pogajanjih glede Dalmacije

BEOGRAD, 20. V Rimu deluje jugoslov. komisija z italijansko komisijo na reševanju vprašanja o zamenjavi kronskih novčanic s področja bivše tretje cone. Šef jugoslovenske komisije je g. Jablanović-Cortelazzo. Italijani delajo velike neprilike in zahtevajo posebne privilegije posebno za Banco di Esconto Dalmato. Njihove zahteve so take narave, da jih jugoslovenska komisija ne more sprejeti in bo zato po vsej priliki morala prekiniti delo.

Notranja politika bolgarske vlade

Proti nepostavni borbi in prevratniški propagandi

SOFIJA, 20. Med diskusijo o odgovoru na prestolni govor je bivši minister Fadenheht branil politiko vlade. Govornik je poudarjal, da je edini namen politike sedanje vlade pomiriti deželo. To potrjuje tudi dejstvo, da je vlada pred kratkim proglasila amnestijo za one, ki so sodelovali pri uporih. Ker pa skrajneži še vedno nadajujejo oblast in kalijo javni red, je rekel jujejo oblasti in kalijo javni red, je rekel Fadenheht, da ni še primeren čas za ukinitev zakona o zaščiti države. Govornik je nasvetoval vladi oprezno politiko, da paralizira napore prevratniške propagande. Voditelj radikalnih disidentov Kostovkov je pojasnjeval nezadovoljnost širših slojev, ki jo povzročajo draginja in težke obveznosti, ki jih mora izpolnjevati država na podlagi mirovnih pogodb. Kostovkov pravi, da mora nepostavna borba v deželi nehati in da morajo vse politične sile vršiti svojo borbo le v okvirju pravnosti.

Seja francoskega ministrskega sveta

Ustanovitev državnega gospodarskega sveta. — Zvišanje invalidske pokojnine.

PARIZ, 20. Včeraj ob 21 so se sestali člani vlade pod predsedstvom Herriota. — Na predlog ministra javnih del je ministrski svet sklenil, da predloži parlamentu zakonski načrt za ustanovitev državnega gospodarskega sveta, ki bo proučeval pereče probleme gospodarskega življenja v državi. Ta gospodarski svet bo neposredno podrejen ministrskemu predsedništvu. Ministrski svet se je odločil, da predloži zbornici tudi zakonski načrt, na čigar podlagi se zvišajo v mejah finančne razpoložljivosti invalidske pokojnine. Nadalje je proučeval svet ministrov izjave, ki jih bo vlada podala parlamentu po zaključku diskusij o draginji.

Nova avstrijska vlada izvoljena

Sestava: 7 krščanskih socijalcev in 2 velenemca

DUNAJ, 20. Državni svet je izvolil z glasovi večinskih strank novo vlado, ki je tako-le sestavljena: Dr. Ramek, krščanski socijalec, državni kancelar, Waber, velenemec, kancelarjev namestnik, Resch, minister za socijalno skrbstvo, Ahrer, finančni minister, Mataja, zunanji minister, bivši ministri Schneider, Butinger, Schürff in Vaugoin obdržijo svoja mesta. Potemtakem sedi v novi vladi 7 krščanskih socijalcev in 2 velenemca.

Angleška vlada razpravlja o boljševiški propagandi

Chamberlain načelnik angleške delegacije na zborovanju sveta Društva narodov

LONDON, 20. Listi zatrjujejo, da je včeraj ministrski svet razpravljal o vprašanju boljševiške propagande na Angleškem. List «Times» pravi, da ministrski odbor, ki mu je bila poverjena naloga, da razišče zadevo pisma Zinovjeva, ni še zaključil svojih del. Vendar pa kažejo vsa dosedanja razkritja, da je pismo Zinovjeva bilo avtentično. Jasno je, da bo vlada objavila vse podatke, tikajoče se te afere, ko se zaključi preiskava. «Daily Telegraph» pravi, da Anglija ne bo nikakor trpela propagando sovjetov na svojem ozemlju. Radi boljševiške propagande bo angleška vlada odposlala sovjetom energičen protest.

Za načelnika angleške delegacije na predstoječem zborovanju sveta Društva narodov, ki se vrši v Rimu, je imenovan zunanji minister Auston Chamberlain.

Žrebanje številk italijanske tombole v korist sirotišča «Savoia».

RIM, 20. Pri finančni intendanci so bile danes izžrebane številke velike italijanske tombole v prid rimskega sirotišča «Savoia». Izžrebane so bile sledeče številke: 38, 76, 63, 64, 44, 74, 70, 4, 9, 13, 53, 85, 45, 58; 40; 2; 35; 26, 50, 1, 14, 86, 71, 36, 72, 19, 65; 5; 51; 49; 75; 40; 6; 48; 42; 30; 84; 90, 24, 73, 59, 89, 67, 16, 79, 52.

DNEVNE VESTI

Odmevi v italijanskih glasilih

V današnjem uvodniku obveščamo čitatelje o znamenitem sestanku zaupnikov nemškega Poadižja in sprejetem sklepu. Ta poslednji je velepomembna listina tudi za nas in naš položaj. To pa ne morda zato, ker prinaša novih ugotovitev, marveč zato, ker na podlagi že znanih dejstev kaže vnovič jasno in nazorno, kolika je razdalja med slovesnimi obljubami, ki smo jih dobivali nekdaj mi in Nemci, in našim današnjim resničnim položajem.

Najzgovornejši dokaz za pomembnost resolucije nemških zaupnikov so odmevi v italijanskem tisku. Ti odmevi pa so različni. Eni beležijo ta dogodek hladno in tu pa tam celo objektivno, drugim je pa resolucija neprijetno udarila na živce. «Nuovo Trentino» poroča na pr. mirno in stvarno ter priznava, da je sprejeta resolucija slovesno sporočilo deželi. — «Gazzetta di Venezia» je razsrjena in pozivlja v svoji jezi «ubožce», **naj zapustijo deželo!** Tak izbruh ni vreden resnega odgovora, ker to ni več niti strankarska zagriženost ali naroden fanatizem, ki se v svoji slepoti razvnema za kak cilj, četudi očividno **nedosežen**, ampak je hidrofobija, steklištvo, ki grize besno, ker drugače ne more in ne zna. Le blaznemu človeku more priti misel, naj bi ljudje zapustili svojo rodno grudo le zato, ker zahtevajo kot svojo najnaravnejšo pravico nekaj, česar mu slučajni sodobni mogotci nočejo dati, in ker je zato tisto prebivalstvo omraženo kakemu — blaznežu!

Drugače je s komentarjem lista «Libertà». Tudi ta skuša sicer opravičevati sedanjo manjšinsko politiko v Italiji, vendar pa je pri tem vsaj miren in dostojen. Razlaga, da naloga šole je ta, da v drugorodcih vzbuja italijansko-narodno zavest in pripravljenost za žrtve in boje za veličino Italije. To razlaganje izhaja iz tiste znane italijanske duševnosti, ki ne more razumeti, da imajo tudi drugorodci svojo dušo, svoje čustveno življenje in ki si v tem svojem nerazumevanju domišlja, da more drugorodce vabiti k sebi in obenem žaliti njihovo čustvo in njihove najsvetejše interese. «Libertà» hoče pridobivati drugorodce za žrtve državi v prilog, ne pomisli pa, da politika raznarodovanja njihovega šolstva ne približuje, marveč neogibno oddaljuje!

To navzkrižje med zaželjenim ciljem in hvalo neprimernega sredstva za dosego tega cilja je tem nerazumljivejše, ko «Libertà» sama priznava, da je politika teh zadnjih šest let **ustvarila mnogo nezadovoljstva med narodnimi manjšinami!** Priznava, da vodstvo šolstva v Poadižju ni bilo posebno modro, da se je ustvaril «vzduh nezadovoljstva in nezaupanja». Zato da je položaj italijanskega učitelja silno kočljiv. Pametno misel izreka, ko pravi, da naloga učitelja ni samo ta, da poučuje, marveč tudi, da si pridobiva naklonjenost in zaupanje prebivalstva. Na to pa pise doslovno: «Na vse zadnje si je možno domišljati, da se vrši veliko delo, če se je kakemu učitelju poverila naloga vzgoje učencev, **katerih jezika ne razume.** Ne moremo si pa predstavljati, da bi mogel — posebno na deželi — razvijati kako delovanje izven šole, **ki je celo veliko pomembnejše, nego ono v šoli.**»

Taka je duševnost, privzgojena tudi italijanskim razumnikom. Teoretično in akademično izrekajo tu pa tam pametno misel. Da pa bi jo tudi praktično uveljavljali, tega pa ne! «Libertà» bi hotela videti uspehe šolskega pouka, obenem pa nalaga učitelju nalogo, ki odtega učitelja od pouka v šoli. Dokler se bodo postavljali na zgrešeno in za šolo kvarno stališče, da mora biti učitelj najprej — da govorimo odkrito — politični agitator izven šole — mora šolski pouk neogibno trpeti. Če se učitelj vestno posveča svoji nalogi v šoli, je že storil svojo **glavno dolžnost.**

— **Omejitve nepremičninske lastnine,** ki so nove pokrajine zadele s kraljevim ukazom od 23. 5. 1924. kakor neka vrsta generalne ekspropriacije ali razlastitve, so formalno še vedno v veljavi in tlačijo naše gospodarstvo kakor mora. Na razna vprašanja sporoča posl. Wilfan, da se z naše strani ni odjenjalo od tega, da se omenjeni ukaz prekliče. Res je sicer, da so to že obljubili in o tem tudi obvestili prefekture, a za sodišča, ki se morajo držati razglašenih zakonov, seveda to ni zadostno. Pripravlja se nov ukaz, ki naj bi veljal za vse obmejne predele. Predsedništvo ministrskega sveta, ministrstvo za notranje stvari in vojno ministrstvo si že več ko mesec dni pošiljajo načrt novega ukaza drugo drugemu, ne da bi se še mogli sporazumeti. Zdi se pa vendar ,da pride kmalu do preklica nesrečnega ukaza.

Društvene vesti

— **Kdor se hoče do solz nasmejati,** pride v nedeljo ob 3.30 popoldne v dvorano D. K. D. pri Sv. Jakobu (nasproti cerkve), kjer se bo igrala «Madame Bonivard» ali «Klofuta za 100.000 frankov». Igro režira g. Marij Sila, ki igra tudi glavno ulogo. Nastopi tudi g.a Silova v ulogi tašče, g. Terčič in znani naš komik iz Narodnega doma. Tudi ostale uloge so v dobrih rokah. Določena je zanalašč tako zgodnja ura za okoličane in tiste, ki zvečer ne morejo priti.

— **Šentjakobska Čitalnica. Nocoj ob 20.30** generalna vaja za «Mme. Bonivard». — Navzočnost vseh sodelujočih neobhodno potrebna. — M. S.

— **Narodno gospodarski krožek** smo danes ob 21. uri redno sejo v restavraciji kot običajno. Ker je na dnevnem redu važno vprašanje, se pričakuje polnoštevilna in točna udeležba.
Predsedník.

— **«Varijetetni večer» v prid podr. šolskega društva»** M. D. P. — Trst, organizira za nedeljo 23. t. m. svojevrsten **«Varijetetni večer».** Od pevskega zbora, mandolinističnega kvarteta, dramatične predstave, do plastične žive slike, in pestre množice, ki bo ta dan polnila obširno dvorano D. K. D pri Sv. Jakobu, bo vse nekaj pestrega, živega, mladega, kot to zamore popravit le mladina.

V svojem plemenitem poletu hoče mladina biti vsikdar v prvi vrsti, najmlajšim od njih, ki potrebujejo še negovanja hoče pomagati, saj je še od včeraj, ko so oni bili deležni vseh dobrin, ki jih zamore nuditi «Šolsko društvo», in hočejo danes s hvaležnim srcem pomagati in vračati to, kar so oni še včeraj uživali.

Naša javnost bo to stremljenje gotovo z veseliem podpirala, posebno pa ko gre za toli važno in nad vse plemenito stvar.

Natančen spored priobčimo v jutrišnji številki.

SPORT

— **Revanšna nogometna tekma** med «Jadranom» iz Herpelj in barkovljanskim «Valom», ki se bo vršila v nedeljo 23. t. m., ob 2.30 uri popoldne, na Trsteniku nad Barkovljami, bo gotovo privabila vse one, ki pojmujejo važnost naših sportnih društev.

Mlado društvo «Val» je v kratkem času svojega obstoja objelo tri panoge sporta i. s.: hazeno, nogomet in kolesarstvo. Nima pa društvo v svojem načrtu le gojenje sporta, temveč tudi druge namene, ki jih bo doseglo le s podporo vseh zavednih Barkovljanov. Dolžnost je tedaj vseh, da moralno in materialno podprò to društvo, ki šteje že sedaj v svojih vrstah nad 50 delujočih članov. Tem večja pa je dolžnost Barkovljanov, da se udeležijo nedeljske tekme v obilnem številu, ko pozdravi «Val» na Trsteniku vrli «Jadran» iz Herpelj, katerega člani se udejstvujejo tudi pri drugem našem delu. Komur dopušča čas, naj ne manjka v nedeljo na Trsteniku.

— **Društvo «Zora».** Danes ob 20.30 v navadnih prostorih zelo važen sestanek nogometašev (posebno I. čete in rezerve). Pogovoriti se imamo radi nedeljske training-tekme. Pridite vsi in točno. — Danes ob 14 training I. čete in rezerv.

Iz tržaškega življenja

— **Nesreča pri delu.** 23-letni težak Jakob Sillich, stanujoč v ulici Rigutti št. 11, je sinoči pri delu na krovu parnika «Venezia», zasidranega v prosti luki Duca D'Aosta, padel z vrečo na hrbtu tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo v členku. Ponesrečenec je prepeljan v mestno bolnišnico, nato je bil po potrebni pomoči prepeljan na dom, ker mladenič ni hotel ostati v bolnišnici.

— **Prekinjeno potovanje.** Kmet Josip Glavina, star 72 let, je prišel včeraj po opravkih iz Sv. Jerneja pri Kopru v naše mesto. Zvečer se je odpravil na obrežje 3 Novembre, da bi se vkrcal na parnik «Nazario Sauro», s katerim se je hotel odpeljati domov. Toda usojeno mu je bilo drugo potovanje. Komaj je stopil na krov, mu je postalo slabo ter se zgrudil na tla mrtev. Zdravnik rešilne postaje je dognal, da je starca zadela srčna kap. Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Podrobnosti o velikanskem požaru v prosti luki

Veliko skladišče premoga popolnoma upepeljeno. — Jugoslovenski parnik «Dunav» resno poškodovan. — Ogromna materijalna škoda.

Vso noč do včeraj popoldne je divjal velikanski požar v prosti luki V. E. III. Kakor smo že včeraj poročali, se je ogenj v skladišču premoga na pomolu št. 0, razvil in razširil z nenavadno naglico. Velika lopa, kjer je bilo nakupičenih kakih 100 vagonov premoga, je bila v kratkem vsa v plamenih. Bilo je jasno, da je skladišče izgubljeno, zato so ga gasilci prepustili svoji usodi ter skušali najprej omejiti ogenj, ki je resno ogrožal bližnja skladišča, v katerih je bila nagromadena velika množina kave sladkorja in drugega dragocenega blaga. V veliki nevarnosti je bil tudi jugoslovenski parnik «Dunav», ki je bil zasidran ob pomolu tik skladišča. Preko lesenih mostičev, ki so služili za razkladanje premoga, s katerim je bil parnik natovorjen, se je ogenj razširil iz skladišča na parnik. Začeli so goreti vsi leseni predmeti na krovu in v kratkem je bil ves zgornji del parnika v ognju. Posadka, od katere se je tedaj nahajalo na parniku le kakih 10 mož, ni utegnila gasiti; morala je v naglici zapustiti parnik. Pogled na ognjeno morje je bil strašen in obenem veličasten; goreče skladišče je bilo podobno pravcatemu peklu, ognjeni zublji so švigali visoko proti nebu, med oblaki gostega dima pa je pršalo vse naokrog na milijone isker. Vročina okoli skladišča je bila neznosna in je zelo oteževala delo gasilcev, ki so liki pritlikavcev mrgoleli okrog ognjenega morja. Od vseh strani so brizgali neštevilni curki vode v plamene. Po večurnem, silno napornem delu je bil ogenj končno omejen. Med tem časom so vlačilci, s piloti in mornarji na krovu, zavlekli parnik «Dunav» od pomola in s tem preprečili, da se ni ogenj razširil na druge ladje, ki so bile zasidrane ob pomolu in v majhnem zalivu. Tudi te ladje med njimi tudi parnik «Epiro», ki je bil zasidran poleg «Dunava» so vlačilci odrinili od brega. Razen «Epira» je bilo na ta način rešenih 15 velikih tovornih bark in par jadrnic; tovorne barke so last paroplovnih družb «Cosulich», «Navigazione Libera Triestina» ter tržaškega Lloyda. Tudi parnika «Pascoli» in «Magyar» sta dobila povelje, naj bodeta pripravljena za odhod. Proti jutru je bil požar na parniku «Dunav» po večurnem in zelo napornem delu končno udušen; k sreči se ogenj ni razširil do skladišč, ki so bile še deloma napolnjene s premogom, sicer bi bila katastrofa popolna. Popoldne so težko poškodovani parnik zavlekli do obrežja «Bratelli Bandiera», kjer se je zasidral. Najbrž ga bodo morali popraviti v kaki izmed tukajšnjih ladjedelnic, ker je v sedanjem stanju docela nesposoben za plovbo.

Požar na pomolu je trajal še včeraj vse dopoldne, a že zjutraj je bil že močno omejen. Od lope je ostalo pokoncu le očrnelo in razkopano zidovje. Tudi nekateri vagoni, ki so se nahajali na tiru poleg skladišča, so bili zelo poškodovani. Vsega skupaj je bilo uničenih okrog 30.000 ton premoga.

Dopoldne se je podala na lice mesta posebna komisija tehnikov in inženirjev, ki je izvršila preiskavo o vzrokih požara. Zdi se, da se je premog vnel sam od sebe, brez vsakega zunanjega vzroka, kar se lahko dogodi, ako je premog nakupičen v veliki množini. To domnevo podpira tudi okolščina, da je ogenj vzplamtel s tako silovitostjo ter se tako naglo razširil. Komisija je cenila celokupno škodo na okroglo 6 milijonov lir; samo na parniku «Dunav» znaša škoda okoli 2 milijona. Premog je bil deloma last tržaškega «Lloyda», deloma paroplovnih družb «Cosulich» in «N. Libera Triestina».

Pri gašenju je pomagalo tudi vojaštvo in vsi piloti tržaškega pristanišča, ki so bili v službi. K sreči ni bilo včeraj burje, sicer bi bil imel požar nedogledne posledice.

Vesti z Goriškega

— **POZOR SLOVENSKI STARŠI! Mestna šolska uprava v Gorici je določila, da se bo poučevala slovenščina v dodatnih urah in sicer po štiri ure na teden v šoli v ulici della Cappella za dečke in v šoli v ulici Mamelli za deklice, in to za dečke in deklice slovenske narodnosti vseh ljudskih šol v Gorici. Vsled tega se pozivajo vsi starši, da prijavijo nemudoma, ako tega še niso storili, svoje šolobvezne otroke k temu pouku, naj obiskujejo sicer katerokoli ljudsko šolo v Gorici.**

— **Cvetka na sveži grob ravnatelja g. Ivana Kačiča.** — Prejeli smo iz Gorice: «Oj težka pot, oj tožna pot, ko od srca srce se loči». Da težka, silno težka nam je bila pot, ko smo Te spremljali, zaviti v temno bol tja, kjer je čakala jamica tiha, da sprejme v svoje naročje enega najboljših. Poslednji žarki jesenskega solnca so prelivali svoje zlato preko križev in gomil, šinili so preko sklonjenih glav tja, kjer so krute roke dvignile drago krsto, da jo pogreznejo v večno temo. In vroče so poljubili to ubogo krsto, in mehko so jo objeli: «Zakaj nas zapuščaš, naš dragi, ljubljeni? Kaj ne vidiš, kako kraljevsko smo odeli Tvojo miljenko — naravo, kaj ne vidiš, kako smo z zlatom obsuli Tvoje gore, Tvoje gore miljene, ki si jih ljubil tako silno in vroče. In ne čuješ, kako plaka za Teboj zvesta družica Tvojega življenja v divji bolesti, kako kličejo tresoči glaski: «Ata, ata» in trga obup Tvoji mamici srce. In ne vidiš jih, prijateljev svojih, kako jim solza zaliva oko in ne vidiš onih, ki si jim bil več kot predstojnik: dober oče in moder svetovalec. Ah, ne vidiš jih, ne čuješ jih, kruta bela žena je zamahnila po Tebi, po Tvoji mladosti in nehalo je biti srce, ki je tako žarko ljubilo, da so se ob Tvoji ljubezni vnela vsa srca, ki si se jim približal, onemela so usta, ki so govorila le tople besede dobrote in ljubavi do bornega naroda našega in ugasnile so mile oči, ki so bile tako žejne Narave in Lepote. In zato Te mi ne moremo zadržati, prepustiti Te moremo tihi jamici, saj se spava v njej tako mehko in sladko, predragi. Le zvečer, ko odenemo Tvoje gore s škrlatnim plaščem naše Ljubavi ,ko odenemo Tvoje livade in gaje z blestečim zlatom naše Lepote, pohitimo tudi k Tebi in Ti povemo, da zvesta srca mislijo še vedno nate, da ljubeče ustne molijo še vedno zate in šepečejo besede sladke: «Potrpi, Ivan dragi, le kratek časek še in združimo se zopet v cvetočih gajih neskončne Ljubavi in Lepote ,kjer ni ločitve na veke.»

— **Požar barake.** V nedeljo je popolnoma zgorel leseni dom (naši ljudje, zlasti briški koloni, morajo še vedno prebivati v lesenih domovih ne samo po smrti, ampak tudi v življenju) Alojza Dormiča. Baraka se je vnela pri dimniku. Sicer sta Dorničeva sinova takoj opazila ogenj, toda vsled silnega vetra je bilo vsako gašenje brezuspešno, ker se je ogenj hipoma razširil na celo barako in bližnja, seveda lesena, gospodarska poslopja. Le z veliko muko se je posrečilo domačim in sosedom oteti plamenom domačo živino in en voz. Škoda znaša približno 20.000 lir in je na srečo vsaj deloma krita z zavarovalnino.

— **Za drugi rešilni avtomobil «Zelenega križa»!** Že iz naših poročil o raznih nesrečah je dovolj razvidno, kako koristna ustanova je goriški «Zeleni križ», ki je povsod na mestu, kamor ga zovejo na pomoč. Tekom razmeroma kratkega časa njegovega obstoja je njegovo delovanje tako naraslo, da mu ne zadostuje več dosedanji rešilni voz, temveč je vodstvo prisiljeno, ako se hoče vedno odzvati vsem klicem na pomoč, si nabaviti še en rešilni voz. Ker bi pa nov rešilni avtomobil stal približno 26.000 lir, se obrača vodstvo goriškega «Zelenega križa», ki ne razpolaga z zadostnimi denarnimi sredstvi, s prošnjo na vsa blaga srca, da mu s prispevki pripomorejo k nabavi drugega rešilnega avtomobila. Imena darovalcev bodo objavljena v goriških časopisih. Darovi se sprejemajo v Via Mazzini, v sedežu ustanove.

— **Železnica Ajdovščina-Postojna.** Z ozirom na okolnost, da vlada proučuje načrt javnih del, ki naj se izvedejo v bližnji bodočnosti, je kraljeva komisija za izredno upravo furlanske pokrajine sklenila v pondeljkovi seji izraziti vladi željo, da naj bodo v načrtu zapopadene tudi sledeče železniške zgradbe v furlanski pokrajini: 1) Proga Ajdovščina-Postojna; 2) Codroipo-Palmano; 3) Videm-Mortegliano-Castions; 4) San Daniele-Pinzano; 5) Pordenone-Aviano.

Ako bodo tedaj želje kraljeve komisije uslišane in če bo proučavani načrt tudi v resnici izveden, bi utegnili dobiti železniško progo Ajdovščina-Postojna, kar bi bilo velikega narodno-gospodarskega pomena za Gorico in celo vipavsko dolino. Toda veliko vprašanje je, če bodo želje uslišane in načrt z uslišanimi željami izveden.

— **O pondeljkovi nesreči na Tržaški cesti.** O tej pretresujoči nesreči smo doznali še sledeče podrobnosti: V znani gostilni «pri konjičku» je imela Marija Nemec iz Vrtojbe, ki se je mudila v Gorici, shranjenega konja. Konj se je nenadoma splašil, pretrgal uzdo ter zdirjal v divjem begu proti Tržaški cesti, kjer je zadel v mlekarski voziček 30letne Jožefe Brajnik ter prevrnil voziček, mlekarico in samega sebe. Ob tej priliki je konj udaril Brajnikovo s tako silo s kopitom, da je odletela z razbito glavo. Konj se je mahoma zopet dvignil ter nadaljeval v svojem divjem begu, dokler ga ni vlovil orožnik na konju Sante Gasperini, težko ranjeno Brajnik pa je goriški «zeleni križ» odpeljal nemudoma v goriško bolnico, kjer je revica, ne da bi prišla k zavesti, v torek zjutraj podlegla smrtnonosni rani. Danes se bo vršil njen pogreb.

— **Dramatično društvo v Gorici** uprizori v soboto dne 29. novembra ob 21. uri točno znamenito Tučićevo dramo v treh dejanjih «Golgota». V pondeljek, prvi dan trga Sv. Andreja dne 1. decembra t. l. popoldne ob 3. uri pa ponovi velezabavno komedijo v treh dejanjih «Namišljeni bolnik». Spisal Molière. Že danes opozarjamo naše okoličane, da si preskrbe v predprodaji vstopnice, ker je, vsled velikega uspeha, ki ga je doživela ta komedija ob prvi uprizoritvi, zanimanje vseobče.

— «Splošno slov. žen. društvo v Gorici je že razposlalo svoje nabiralne pole za božičnico in prosi vsa blaga srca, da se odzovejo naši iskreni prošnji, da bomo mogli i letos obleči in obuti našo revno šolsko deco. V ta namen nam je poslala «Zadružna Zveza» L 100, za kar se vnovič prisrčno zahvaljujemo. Toplo se priporočamo denarnim zavodom na deželi, da se spomnijo našega društva.

Za žrebanje, s kakim se bo zaključilo razstavo ročnih del, so dosedaj poslali: ga. Mercina 1 pleteno jopico in 1 par plet. čevljčkov, ga. Ušajeva škatljo iz salije, gčna. Peganova vezen prtiček, ga. Koršičeva 4 dobitke ročnih del, ga. Miličeva 10 vezenih prtičev, ga. Štef. Podgornikova 1 vezen senčnik, ga. Troštova 1 škatljo in 1 blazinico, ga. Vidmarjeva 2 dobitka z narodno vezenino.

V sredo ob 3h izredna odborova seja, na katero se opozarjajo še enkrat ožji in širji odbor ter vsi odseki.

DAROVI

— «Da nobeden ne vtika nosa tja kjer ga ni treba, nabral neimenovani v hotelu «Paternost» v Postojni L 75 za podružnico «Šolskega društva» pri Sv. Ivanu.

— Neimenovani nabral pri Štefinu pri odhodnici — k boljši polovici — L 110 za «Šolsko društvo» v Trstu. Denar hrani upravništvo.

V počeščenje spomina blagopokojnega prijatelja Jankota Kačič-a pošilja za «Šolsko društvo» Iv Stepančič iz Renč L 40.—. Denar hrani goriški odsek.

— (Po pomoti zakasnelo). Kot prebitek nekega podjetja: Samsa, Sket in Hreščak, Ilir. Bistrica lir 30 za «Šolsko društvo». Gospod Ivan Urbančič je naslonil «Šolskemu društvu» 100 lir kot globo za to, da je odstopil od neke kazenske tožbe. Srčna hvala! Naj bi vsi tako odpuščali!

Borzna poročila.

ogrske krone	0.0305	0.0315
avstrijske krone	0.0220	0.0280
češkoslovaške krone	69 —	69.30
dinarji	33.45	33.70
leji	12.40	12.50
marke	— —	— —
dolarji	23.05	23.15
francoski franki	121 —	121.50
švicarski franki	444 —	446. —
angleški funti papirnati	106.80	107.05
benečijske (vojnoškodninske) obveznice		81.85

V zahvali po pok.

IVANU KAČIČU

objavljeni v včerajšnji številki, je pomotoma izostala zahvala «Goriškemu godbenemu krožku.»

Sveta maša zadušnica se bo služila v soboto, dne 22. novembra ob 8. uri v stolni cerkvi v Gorici.

Mali oglasi

ŽELEZNA postelja, popolna, volnena žimnica, se proda. Torre bianka 27/II. 1495

SUKNJA za gospo (svetlo siva), obleka (črna), se proda. Torre bianca 27/II. 1496

IZURJEN kolar, izučen v Jugoslaviji, išče službe pod zmernimi pogoji. Nastop s 1. decembrom. Via Chiadino št. 1. 1496

PIANINO, zadnja spopolnitev, prekrižane strune, mehanizem Renner Stüdtgart, se proda. Via Solitario št. 25/III. 1437

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Slavec. Via Giulia 29. 1459

DELAVCI za grobo in fino izdelovanje bičevnikov (obljarji in strugarji) se sprejmejo. so na razpolago. Plača po dogovoru..... Ogrin Peric, Lavrica pri Ljubljani S. H. S. 1490

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje 12
kupuje
Zlatarna ALBERT POVH
Trst, Via Ma zini 46

AMP Affineria Metalli Preziosi
družba z om j. (29)
Trst - Via Artisti 9 - Trst
Izvršuje preizkušnje vsake vrste
Posebno ugodni pogoji za pregledovanje mleka.

Zaloga domačih vin.
Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine Via Cunicoli 5, na drobno in za družine Via Giuliani 22
Telefon 27-66.
Priporoča se lastnik
(12) FR. ŠTRANCAR.

ALOJZIJ POVH
urar in zlatar
Piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29
Lastna tovarna in delavnica. Prodaja, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se prepriča o cenah.

Najvišje cene plačujem za
KOŽE
kun, zlatic, lisic,
dihurjev, vider, jazbecev, mačk veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH
Trst, Via Cesare Battisti št. 10
II. nadstr., vrata 16 (17)
Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

✝

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša nad vse ljubljena hčerka, sestra, sestrična

Danica Bratuž

v dobi 15. let, danes, po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi, mirno v Gospodu preminula.

Zemeljski ostanki nepozabne pokojnice se prenesó v petek, dne 21. t. m., ob 14. uri, iz hiše žalosti Kjarbola zgornja št. 16 (via Istria) v cerkev Sv. Jakoba in od tam na pokopališče. TRST, dne 20. novembra 1924.

Peter in **Katerina,** stariši. — **Zorka** in **Olga,** sestri.

Rodbine: **Gasperlič, Maver, Mrak, Bratuž,** ter ostali sorodniki.

To velja kot direktno obvestilo.

Pogrebno podjetje Nuova Impresa Corso V. E. III 47.

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA (173)

Roman.

«Ni treba, da vas je strah pri pogledu name, gospod Noel,» je rekla krotko. «Ne bom vam nič očitala, jaz sem pripravljena služiti vam do smrti.»

Polagoma je prihajal k sebi, toda ni mogel še govoriti. Trdo se je še držal plotu in strmel vanjo.

«Bodite uverjeni, da ne prihajam kot sovražnik, ampak kot prijatelj,» je nadaljevala gospa Lecount. «Bolezen in žalost sta me zgrizla, ni preostalo drugega, kakor srce in to je udano vam, to me sili, da vam ponujam svoje usluge. Vzemite mojo roko, gospod Noel, kratek izprehod na solncu vas bo pomiril.»

Počasnih korakov ga je vodila po vrtu. Predno je preteklo pet minut, ga je imela popolnoma v oblasti.

«Sedaj pa zopet nazaj, gospod Noel,» je rekla. Imam vam mnogo povedati, česar niste pričakovali. Najprej pa eno vprašanje. V hiši so mi rekli, da je gospa Vanstone odpotovala. Ali za dolgo časa?»

Ni odgovoril na vprašanje. Prvi občutek, ki ga je imel, je bil ta, da je ujetnik svoje upraviteljice, in bil je pripravljen skleniti mir z njo.

«Vedno sem mislil na to, da moram nekaj za vas napraviti,» je rekel. V kratkem bi bili čuli kaj o meni, gospa Lecount, dam vam častno besedo!»

«Ne dvomim o tem, gospod Noel, toda pustiva to sedaj; najprej so vaši interesi.»

«Kako ste prišli semkaj?» je vprašal začudeno.

«To je dolga povest, ki vam jo bom kdaj pozneje pripovedovala. Ali se gospa Vanstone še danes vrne? Tako, tako, šele konec tedna. In v London? Po kaj? Nisem radovedna, moram tako vprašati iz resnih vzrokov. Čemu vas je gospa Vanstone tu pustila in sama odpotovala?»

Njena zatrdila, da nima sovražnih namenov, so vplivala nanj, in v svoji zapuščenosti je bil pač bolj kot kdaj poprej razpoložen, da si olajša srce pred upraviteljico.

«Ne morem odgovarjati za gospo Vanstone,» je rekel strupeno. «Ne postopa z menoj z obzirnostjo, ki jo zaslužim. Vzela si je dovoljenje, da smo odpotovati, kakor nekaj, kar se samo ob sebi razume, in mi samo povedala, da gre obiskati svoje prijatelje v London. Odšla je brez slovesa. Sploh postopa z menoj kot z otrokom. Ne boste verjeli, če vam povem, da ne vem niti to, kdo so njeni prijatelji, bržkone njen stric in njena teta.»

Gospa Lecount ni dvomila, da je Magdalena obiskala Noro in gospodično Garth.

«Ne strica, ne tete,» je rekla, «zaupno vam povem: ona nima ne strica, ne tete. — Najprej pa še enkrat skozi vrt, da se pomirite.»

Privedla ga je zopet nazaj in rekla: «Gospod Noel, ali veste, kdaj ste si prizadejal največje zlo? Tedaj, ko ste me poslali v Curih.»

«Tega nisem jaz napravil!» je vzkliknil skrušeno, «to je napravil gospod Bygrave.»

«Torej priznavate, da me je gospod Bygrave opeharil? Kmalu boste videli, da je tudi vas opeharil. Sedaj mi ne uide tako zlepa, nisem več ženska brez moči, kakor tedaj v Aldbroughu.

«Hvala Bogu!»

Vse njeno sovraštvo do kapitana je zvenelo v teh besedah, ki jih je siknila skozi zobe. Iz svoje popotne torbe je skrbno potegnila sveženj lepo urejenih papirjev in potegnila list ven.